

Сучасні підходи до проблеми професійної підготовки педагогів на засадах компетентнісно зорієнтованого підходу висвітлюються у працях В. Анищенко, І. Бега, Н. Глузмана, С. Гончаренка, І. Зязюна, Л. Кондрашової, О. Михайличенка, О. Сухомлинської та інших. Питання загальної професійної підготовки майбутніх вихователів присвячені дослідження: А. Бойко, Л. Вовк, Н. Дем'яненко, Н. Кичук, В. Лугового, В. Майбороди, Н. Ничкало, Д. Ніколенко, О. Олексюка, О. Пехоти, О. Савченко, В. Семиченко, Р. Хмельок та інших. Значним внеском у професійну підготовку майбутніх вихователів стали дослідження Л. Артемової, Г. Беленької, О. Богініч, М. Машовець, Т. Поніманської та інших.

У процесі професійної діяльності вихователь має бути готовий до взаємодії з іншими вихователями, музичним керівником, адміністрацією ЗДО, логопедом та практичним психологом. Взаємодія фахівців дозволяє здійснювати комплексний вплив на виховання дошкільників, ефективно планувати та впроваджувати педагогічні технології, координувати виховні впливи на дітей.

Професійна взаємодія – це функціональна взаємодія, що має діловий характер і відрізняється від міжособистісної взаємодії. Вона сприяє досягненню індивідуальних цілей кожного та цілей спільної трудової діяльності при високому рівні усвідомленості і позитивному емоційному фоні.

Особливості професійної взаємодії полягають в тому, що:

- партнер в професійній взаємодії завжди виступає як особистість, значима для суб'єкта;
- учасникам взаємодії притаманне добре взаєморозуміння в питаннях справи;
- головне завдання професійної взаємодії – продуктивна співпраця.

Проблема професійної взаємодії має відносно самостійний зміст, вона конкретизує взаємозв'язки особистості і професії, виявляє ті фактори, що опосередковують відносини індивідів у професійній діяльності. Ефективність її визначається, перш за все, сформованістю людини як особистості, як суб'єкта праці, пізнання, спілкування. Це, в свою чергу, передбачає, що формування людини як суб'єкта професійної взаємодії має тривалий характер, обумовлений специфічними особливостями професіогенезу.

Дослідниками виділяються загальні ознаки професійної взаємодії, які вміщують:

- володіння спеціальними знаннями про мету, зміст, об'єкт і засоби праці;
- володіння спеціальними вміннями в здійсненні взаємодії на всіх її етапах від підготовчого, виконавчого до підсумкового;
- спеціальні властивості особистості та її характеру [1].

Взаємодія є процесом цілеспрямованим, предметним, організованим, керованим і змінним щодо мети, способам і зворотного зв'язку, що сприяє взаємопов'язаній і взаємообумовленій зміні суб'єктів. Таке розуміння взаємодії відповідає ситуації професійної діяльності вихователя з колегами у закладі дошкільної освіти, оскільки містить вказівку на необхідність реалізації як суб'єкт-об'єктних, так і суб'єкт-суб'єктних відносин. Професійна співпраця вихователя з іншими фахівцями ЗДО в процесі розвитку дітей дошкільного віку полягає в установленні доброзичливих та довірливих відносин з кожним із них; об'єднанні зусиль для гармонійного розвитку дітей; створення атмосфери взаєморозуміння, спільності інтересів, емоційної взаємопідтримки.

Література

1. Велитченко Л. К. Педагогічна взаємодія: теоретичні основи психологічного аналізу: монографія. / Л.К. Велитченко. - Одеса : ПНЦ АПН України, 2005. - 355 с.
2. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія особистості і спілкування./ Л.Е. Орбан-Лембрик. - К. : Либідь, 2004. - 423 с.

УДК 373.2.015.31:61

Демидова Ю.О.

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ СПІВПРАЦІ ПЕДАГОГІВ ТА БАТЬКІВ

Проблема збереження і зміцнення здоров'я людини є однією з актуальних не тільки в Україні, але і у всьому світі. Великомасштабні зміни створюють несприятливі умови для життєдіяльності людей (І.Ю. Алексашина, Є.М. Гусинський, Л.П. Мордвинцева, Ю.Н. Турчанинова та ін.). До них відносяться глобальні морально-екологічна та економічна кризи, стрімко зростаюча технологізація життя, збільшується потік інформації, а також посилюється відчуженість соціальних відносин. Зростає вплив стресового фактора урбаністичного способу життя.

Тому сучасній освіті потрібні фахівці з розвитку дитини, здатні охопити зростаючу людину цілісно, сприяти творчому багатогранному розвитку особистості дитини. Сучасний вихователь закладу дошкільної освіти виступає як організатор здоров'ятворчої життєдіяльності вихованців. Компетентність педагогів і батьків в області культури здоров'я не повинна обмежуватися теоретичними знаннями, оскільки здоровий спосіб життя означає застосування їх на практиці, реальну життєдіяльність людини на основі знань про

здоров'я, створення умов для реалізації власної здоров'ятворювальної життєдіяльності і найближчого соціального оточення в повсякденному житті, всього соціуму в цілому [1].

Особистісно-орієнтований підхід до дитини, що включає розуміння батьками і педагогами ЗДО його особливостей і процесу індивідуального розвитку, є ключовим засобом до покращення його здоров'я і формування культури здоров'я. Здійснення особистісно орієнтованого підходу до дитини є педагогічною умовою формування культури здоров'я дошкільників.

Грунтуючись на положенні психології дорослих про те, що доросла людина стає суб'єктом освітньої діяльності тільки у випадку стійкої мотивації і цілепокладання, слід виділити декілька аспектів, на яких повинна будуватися співпраця педагогів і батьків: бажання зрозуміти дитину, її індивідуальні особливості для її подальшого розвитку; бажання оптимальним чином будувати взаємини між усіма членами сім'ї, з урахуванням психологічних і вікових особливостей кожного; бажання вибудувати фундамент для здорового розвитку всіх членів сім'ї, їх духовно-морального зростання і формування культури здоров'я [2].

Модель процесу співпраці педагогів ЗДО та батьків на основі підготовки та проведення традиційних свят у формі колективної творчої праці з метою формування культури здоров'я дошкільників зображена на рис. 1.

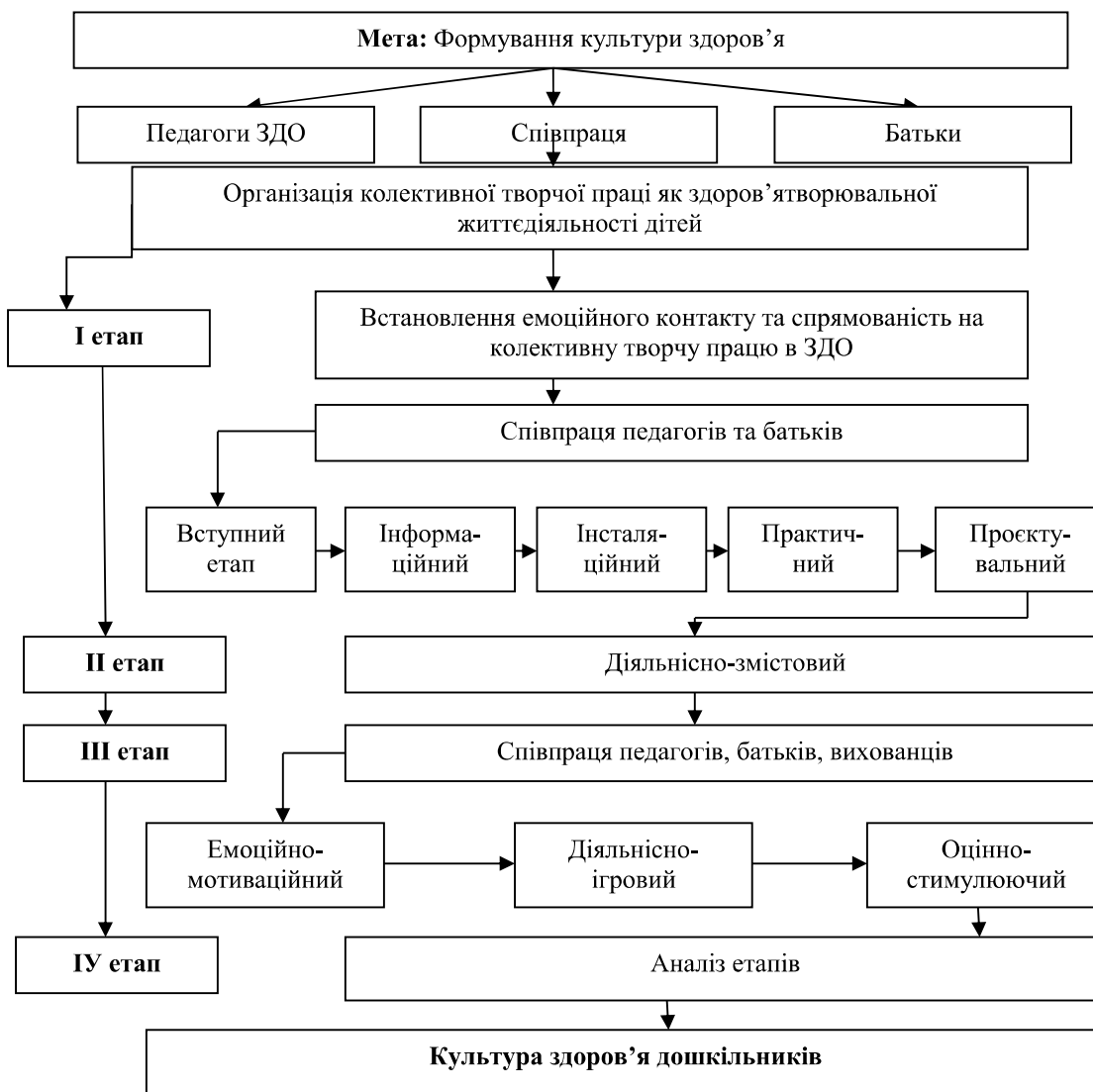

Рис.1 Модель процесу співпраці педагогів ЗДО та батьків

На нашу думку, культура здоров'я дошкільників формується в процесі проведення свят під впливом їх позитивного впливу на всі компоненти здоров'я дошкільників (соматичний, емоційний, когнітивно-подібний, особистісний, соціальний, духовно-моральний компоненти), набуття знань про народні традиційні свята, пов'язаних з культурою здоров'я, і уявлень про життєдіяльність як здоров'ятворювальну (режим дня, зміна праці і відпочинку, життєдіяльність в злагоді з природою і сезонними змінами природи).

Реалізація здоров'ятворювальної життєдіяльності в процесі свята буде ефективною, якщо здійснюватиметься в наступних формах:

- вільна творча сюжетно-рольова гра як модель здоров'ятворювальної життєдіяльності людини;
- ручна і вербальна творчість;
- допомога в побуті;
- участь у підготовці і проведенні традиційних народних свят як форми здоров'ятворювальної життєдіяльності людини [3].

Література

1. Андрющенко Т.К. Теоретико-методичні засади формування здоров'я-збережувальної компетентності в дітей дошкільного віку : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.08 / Андрющенко Тетяна Костянтинівна. – Умань, 2015. – 504 с.
2. Пангелова Н. Залучення старших дошкільників до цінностей здорового способу життя в процесі фізичного виховання / Н. Пангелова // Молода спортивна наука України. - 2010. - Т.2. - С.183 - 187.
3. Семенова Н.І. Формування здорової особистості дитини 6-го року життя у процесі взаємодії дошкільного навчального закладу і сім'ї : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Інститут проблем виховання НАПН України. Київ, 2011. 281 с.

УДК : 37.018.1-056.24

Макаренко Л.В.

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти

РОДИННО-СІМЕЙНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Серед документів, що гарантують право на життя і здоров'я дітей, займає «Декларація прав дитини», «Конвенція про права дитини», в якій підкреслюється, що діти мають право на особливу турботу і допомогу, для чого в сім'ї як найважливішому осередку суспільства і природного середовища для зростання і благополуччя всіх її членів і особливо дітей, повинен бути забезпечений необхідний захист [1]. У відповідності з ними батьки гарантують свободу і гідність своїм дітям, створюючи в сім'ї умови, при яких вони можуть сформуватися як особистості і як громадяни, забезпечуючи передумови для їх вільного творчого життя.

У різні історичні епохи сприйняття здоровими співгромадянами осіб, що мають фізичні і психічні недуги, мало свої особливості і складалося по-різному. Так, історія стосунків до аномальних дітей в Давній Греції і Римі свідчить про негуманний спосіб поводження з ними. Одним з перших, хто висловив думку про необхідність прояву турботи про виховання і навчання дітей з особливими освітніми потребами, був Ян Амос Коменський. Він вважав, що вчити можна всіх аномальних дітей.

Розуміння необхідності у наданні допомоги особам із фізичними і психічними недоліками й активізація такої допомоги набуває особливої значущості на початок XVIII ст.

Перший вітчизняний досвід позитивного впливу сім'ї на стан психічнохворого виник на початку XIX ст. Фахівці, що працювали з цією категорією хворих, звернули увагу на можливість використання родинного оточення як для профілактики, так і для лікування різних психічних розладів.

На початку XX ст. було апробовано різні форми лікування психічнохворих у сім'ях. Вітчизняні фахівці надавали особливе значення проведенню роз'яснювальних заходів для батьків, включаючи в лекції питання про природу виникнення дефекту і недоліки родинного виховання. Так, П. Кашенко обґрунтував ідею психологічної дії сім'ї на хворого необхідністю створення перешкоди для його аутизації шляхом взаємодії з близькими.

Сучасний етап розвитку коректувальної педагогіки і психології характеризується пошуком нових ефективних шляхів соціальної адаптації дітей, страждаючих фізичними і психічними недоліками. У зв'язку з цим проблема сім'ї, що виховує дитину з відхиленнями в розвитку і з особливими освітніми потребами, стає все більш актуальною.

Відомо, що сімейне виховання розпочинається з любові до дитини. Педагогічно доцільна батьківська любов – це любов до дитини. Не дарма А. Чехов вважав, що у сімейному житті найважливіший гвинтик – це любов. На провідну роль родини в забезпеченні психологічних потреб дитини вказували ще А. Адлер, К. Юнг, Е. Берн, Л. Виготський, О. Леонтьєв, В. Мясицев, З. Фрейд та ін. Особливо значимою науковці вважали виховну функцію родини у випадку виникнення інвалідності чи особливості в дитини.

На важливість родинного виховання вказували Б. Грінченко, О. Духнович, Г. Сковорода, С. Русова, Л. Українка та ін. Питання сімейного виховання розглядали у своїх роботах педагоги, соціологи, психологи, психотерапевти (А. Васильєва, Л. Загик, С. Ковальов, Т. Кулікова, Т. Маркова, В. Сухомлинський та ін.).

Поява особливої дитини у сім'ї – це справжнє випробування на людяність і терпимість, а виховання такої дитини – величезна праця, що вимагає неймовірних духовних сил. Досліджуючи неповносправну